

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้นที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

ก. กระทรวงพาณิชย์

แฟ้มบริษัทไทยแลนด์สตีล จำกัด

แฟ้มบริษัทไทยแลนด์ส เมลติ้งแอนดรีไฟนนิ่ง จำกัด

แฟ้มบริษัทไทยแลนด์ เอ็กซ์พลอ เรซินแอนดีโมนิ่ง จำกัด

แฟ้มบริษัทปิลลิตันไทยแลนด์ จำกัด

แฟ้มบริษัทยูเนี่ยนคาร์ไบด์ไทยแลนด์ จำกัด

แฟ้มบริษัทเหมืองแร่บุรพา เศรษฐกิจ จำกัด

แฟ้มบริษัทเอ็มโก้โมนิ่ง จำกัด

ข. กระทรวงอุตสาหกรรม

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

แฟ้ม อก. ๖.๗ การจัดตั้งโรงงานถลุงแร่ดีบุก

แฟ้ม อก. ๖.๑๑ แร่กัมมันตภาพรังสี

๒. กรมทรัพยากรธรณี

แฟ้ม กทธ. ฟ้องบริษัทเหมืองแร่บุรพาฯ

แฟ้ม กทธ. ฟ้องบริษัทเหมืองแร่บุรพาฯ และบริษัทไทยแลนด์ฯ เรียกหุ้น ๘%

แฟ้มการชกตัวอย่างแร่และการบดแร่ของบริษัทไทยแลนด์ส เมลติ้งแอนดรีไฟนนิ่ง

แฟ้มการแลกเปลี่ยนดีบุกกับผลผลิตทาง เกษตร เหลือใช้ของสหรัฐฯ

แฟ้ม ๒๘ (การเพิกถอนประทานบัตรบริษัทเหมโก้)

แฟ้ม ๒๘ (การประนีประนอมคดีที่ กทธ. ฟ้องบริษัทเหมืองแร่บุรพาฯ และบริษัทเหมโก้)

แฟ้มชี้แจงอัยการ เกี่ยวกับเหมโก้

แฟ้มบริษัทไทยแลนด์ส เมลติ้งฯ ขอส่งชี้ตะกรันออกนอก

แฟ้มที่ ๔๑ บัญชีกำหนดโควตาใบสุทธิแร่พิเศษ เพื่อการแลกเปลี่ยนดินบุกกับใบยาสูบของ
 สหรัรัฐ

แฟ้มประธานบัตรบริษัทเหมืองแร่บุรพาฯ

แฟ้มเพิกถอนประธานบัตรบริษัทเทมโก้

แฟ้ม ๓๘ (แฟ้มย่อยบริษัทเทมโก้)

แฟ้มรวมเรื่องโรงถลุงตีบุก ชุดสำรอง (๑) ตั้งแต่ ๒๐ พค.๐๖-๔ พค.๐๘.

แฟ้มรายงานกิจการโรงถลุงของผู้ควบคุมโรงถลุง

แฟ้ม (๑๔) รายงานข้อราชการของผู้ควบคุมโรงถลุง

แฟ้ม ๒๘ (ราษฎรลักลอบขุดแร่เขตประธานบัตรบริษัทเทมโก้)

แฟ้มเรื่องการขุดตั้งโรงถลุงแร่ตีบุกเพิ่ม

แฟ้มเอกสารตามคำสั่งเรียกของศาลแพ่ง คดี กทธ. ฟ้องบริษัทเหมืองแร่บุรพาฯ

แฟ้มเอกสารที่ส่งกรรมการสอบข้อเท็จจริงกรณีบริษัทเหมืองแร่บุรพาฯ ขอสำรวจและ

ทำเหมืองในทะเล (ปปป.)

๓. องค์การเหมืองแร่ในทะเล

แฟ้มปิลลิตัน

แฟ้ม อมท.

ค. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

แฟ้ม ลก. ๑.๑-๑(๑) บริษัทเหมืองแร่บุรพาเศรษฐกิจ จำกัด ขออนุมัติเป็นผู้จัดนำแร่
 ตีบุกไปแลกเปลี่ยนกับผลผลิตการเกษตรเหลือใช้ของสหรัรัฐฯ

แฟ้ม ลก. ๑.๑๓ ปิก ๑ เรื่องพระราชบัญญัติว่าด้วยทรัพยากรแร่ พ.ศ.

แฟ้ม ลก. ๑.๗ บริษัทเหมืองแร่บุรพาเศรษฐกิจ จำกัด ขอรับสัมปทานเหมืองแร่
 อ.ท่าขนอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่ผู้เดียว

แฟ้ม ลก. ๑.๗ เรื่องบริษัทเหมืองแร่บุรพาเศรษฐกิจ จำกัด ขอสิทธิขุดและส่งแร่เหล็ก
 เกาะสมุยออกไปขายต่างประเทศ

แฟ้ม อก. ๒๗/๓ บริษัทอ่าวขามหินลิมิเต็ด

แฟ้ม อก. ๒๗/๖ ความตกลงตีบุกระหว่างประเทศ

แฟ้ม อก. ๒๗/๑๐ โรงงานถลุงแร่ดีบุก

ง. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เอกสาร อก. ๐๒๐๑.๒.๗ ปึก ๑ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม

(พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๕๐๒)

เอกสารชั้นรอง

ก. หนังสือ

กองชัย อภิวัดน์รังสรรค์, บรรณาธิการ. บริษัทข้ามชาติ : โฉมหน้าใหม่จักรพรรดินิยม.

กรุงเทพ : ฝ่ายวิชาการโรงงานเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๓.

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม. วิเคราะห์ลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทย.

กรุงเทพ : สถาบันไทยคดีศึกษาและคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.

จรรยา วิทิพย์รอด และ สุภาชัย เจียมจรัส, บรรณาธิการ. แร่ไทย แร่ใคร. กรุงเทพ :

แนวร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๘.

ชนะ นิลคูหา. "ศักดิ์เศรษฐกิจของแร่ซึ่งมีใช้ดีบุกในเขตทรัพยากรธรณีจังหวัดศรีสะเกษ," ใน

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ วิทยา เอี่ยมโชติ. กรุงเทพ : กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๑๑.

ทรัพยากรธรณี, กรม. กิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรณีในประเทศไทย. กรุงเทพ :

กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๑๔. (อนุสรณ์วันสถาปนากกรมทรัพยากรธรณี ครบรอบ ๘๐ ปี, ๑ มกราคม ๒๕๑๔).

_____. รายงานการประชุมเหมืองแร่ ครั้งที่ ๔ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๖. พระนคร :

กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๐๖.

พัฒนาการแห่งชาติ, กระทรวง. ประวัติกรมโลหกิจ. พระนคร : กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ,

๒๕๐๕.

_____. รายงานการประชุมสัมมนาเหมืองแร่ ครั้งที่ ๗. กรุงเทพ : กรมทรัพยากรธรณี,

๒๕๑๑.

โลหกิจ, กรม. จดหมายเหตุโลหกิจประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๙. กรุงเทพฯ : กรมโลหกิจ, ๒๕๐๙.

____. ตีบุก. พระนคร : กรมโลหกิจ, ๒๕๐๖.

วรวรรณ ศุภจรรยา. งานวิจัยเรื่องตีบุก. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๒.

วิทยากร เชียงกุล, สุธี ประศาสน์เศรษฐ และ สุขชาย ตริรัตน์. บริษัทลงทุนข้ามชาติ :
ช่วยเหลือหรือช่วยเกื้อ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สันนามหลวง, ๒๕๒๒.

วิกฤตการณ์เศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๒.

(รวมบทความสัมมนาทางวิชาการ วันที่ ๒๑-๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒).

เหมืองแร่ในทะเล, องค์การ. กิจการเหมืองแร่. กรุงเทพฯ : องค์การเหมืองแร่ในทะเล,
ม.ป.ป.

____. เรื่องขององค์การเหมืองแร่ในทะเล. กรุงเทพฯ : องค์การเหมืองแร่ในทะเล
๒๕๒๑.

ข. บทความ

"คุยกับ สมาน นูราวาศ อทธ." ปฏิญา ๑(มกราคม ปีแรก ๒๕๑๙) : ๓๒-๓๔.

พิริยดิศ ดิศกุล, ม.จ. "ปัญหาวิสาหกิจเหมืองแร่ : ผลกระทบมีทุกปี." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
(ฉบับสรุปภาวะเศรษฐกิจปี ๒๕๒๓) : ๗๐-๗๓.

"เราจะไปทางไหน, ใครปลุกผีเท็มโก้." ปฏิญา ๑(มกราคม ปีแรก ๒๕๑๙) : ๕-๑๑.

"วิเคราะห์การลงทุนของเท็มโก้." จุดรัศ ๒(๑๓ มกราคม ๒๕๑๙) : ๓๕-๓๗.

"สัมภาษณ์ นายแหลม พิชัยสรทัต ผู้อำนวยการองค์การเหมืองแร่ในทะเล." จุดรัศ
๑(๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๘) : ๒๘-๓๑.

"สัมภาษณ์ผู้ว่าแสนล้าน." นิตยสารเพื่อน ๓(๑๕ มกราคม - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘) : ๒๖-๓๓.

สุจินต์ นิตามณีจรัส. "บทบาทของสหรัฐอเมริกาในตลาดตีบุกของโลก." รายงานเศรษฐกิจ
๑๐(มกราคม ๒๕๒๐) : ๕๙-๖๕.

____. "วิกฤตการณ์เหมืองแร่ในประเทศไทย." รายงานเศรษฐกิจ
๑๐(มิถุนายน ๒๕๒๐) : ๗๔-๘๑.

สุจินต์ นิศามณีจรัส. "สถานการณ์การผลิตและการตลาดตีนุก." รายงานเศรษฐกิจ

๑๑ (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑) : ๖๙-๘๑.

"๕๐๐ ยอดอันดับของบรรษัทอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา (ปี ๑๙๗๖)." อินดัสตรี

๗ (มิถุนายน ๒๕๒๐) : ๕๒-๕๓.

ค. เอกสารอื่น ๆ

จำรัส อติกุล. "สถานการณ์เกี่ยวกับตีนุก." ๒๕๒๐ (อัตสำเนา).

พรรณี อวนสกุล. "กิจการเหมืองแร่ตีนุกกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจภาคใต้ประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๓๕." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

แนวร่วมพิทักษ์ทรัพยากรแห่งประเทศไทย. "เปิดโปงการขายชาติของ อมท. เผยเล่ห์กลการให้

'เหมโก' คีนซีพ." ๒๒ ธันวาคม ๒๕๑๘ (จุลสาร).

แนวร่วมพิทักษ์ทรัพยากรแห่งประเทศไทย และ แนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ. "เปิดโปง

การขายชาติให้กับจักรพรรดินิยมอเมริกา กรณีบริษัทเหมโกกับสินแร่มูลค่ามหาศาล

ของประเทศไทยเรา." ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ (จุลสาร).

รัฐศึกษา สจ.ม., ชมรม. "ข้อมูลเหมโก." ๒๕๑๘ (อัตสำเนา).

ง. วารสารและหนังสือพิมพ์รายวันที่ใช้

ข่าวสารโลกกิจ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๙๙-๒๕๐๕.

ข่าวสารการธรณี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๐.

ข่าวสารไทยซาร์โก่ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๒.

ไทยรัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙.

บ้านเมือง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๘

ประชาชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๘

ประชาธิปไตย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๐๘, ๒๕๑๗-๒๕๑๘.

สัมภาษณ์

ธวัช มกรพงศ์. อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา. สัมภาษณ์, ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๕.

นิติพัฒน์ ชาสัจจันทร์. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม. สัมภาษณ์, ๒๕ กันยายน ๒๕๒๔.

ปฏิภาณ บุญยะประภัสร์. รองผู้อำนวยการองค์การเหมืองแร่ในทะเล. สัมภาษณ์,

๑๒ มีนาคม ๒๕๒๕.

ปรีชา ผลประเสริฐ. ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัทเชลล์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์,

๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๕.

พิริยดิศ ดิศกุล, ม.จ. อดีตผู้อำนวยการองค์การเหมืองแร่ในทะเล. สัมภาษณ์,

๔ มีนาคม ๒๕๒๕.

พิรพล ตรียะเกษม. อดีตผู้ประสานงานแนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ. สัมภาษณ์,

๑ เมษายน ๒๕๒๕.

โพธิ์ จรรย์โกมล. อดีตอนุกรรมการสำนักงาน ปปป. สัมภาษณ์, ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕.

ยุทธ เอี่ยมสะอาด. เจ้าหน้าที่บริษัทไทยแลนด์ส เมลติ้งแอนด์รีไฟนนิ่ง จำกัด สัมภาษณ์,

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๕.

วิชา เศรษฐบุตร. อดีตอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี. สัมภาษณ์, ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๔.

ไสว ทรัพย์เสริมศรี. ผู้จัดการบริษัทเหมืองแร่บุรพาเศรษฐกิจ. สัมภาษณ์, ๓ มีนาคม ๒๕๒๕.

Secondary SourcesA. Books

About Billiton. The Hague, 1980.

Andrews, Laurence E. Status of the Mineral Industry in Thailand.

Bangkok : U.S.O.M./Thailand, 1965.

Apter, David and Goodman, Louis Wolf, eds. The Multinational

Corporations and Social Change. New York : Praeger

Publishers, 1976.

- Barnet, Richard J. and Muller, Ronald E. Global Reach : The Power of the Multinational Corporations. New York : Simon and Schuster, 1974.
- Bergsten, Fred C. and Krause, Laurence B., eds. World Politics and International Economics. Washington D.C. : The Brookings Institution, 1975.
- Bhagwati, Jagdish, ed. Economics and World Order - From the 1970's to the 1990's New York : Macmillan Co., 1972.
- Bosson, Rex and Varon, Bension. The Mining Industry and the Developing Countries. (A World Bank Research Publication). New York : Oxford University Press, 1977.
- Brucan, Silviu. The Dialectic of World Politics. New York : Free Press, 1978.
- Chalinrat, Kovit. Industrialization and Dependence in Thailand. The Hague : Institute of Social Studies, 1976.
- Cohen, Benjamin. The Question of Imperialism : The Political Economy of Dominance and Dependence. New York : Basic Books, 1973.
- Deutsch, Karl W. "External Influences in the Internal Behavior of States," In Approaches to Comparative and International Politics. Edited by Farrell, Barry R. New York : Free Press, 1966.
- Evans, Peter. Dependent Development : The Alliance of Multinational State and Local Capital in Brazil. Princeton N.J. : Princeton University Press, 1979.
- Finkle, Jason L. and Gable, Richard W. Political Development and Social Change. New York : John Wiley, 1971.

- Fox, William. Tin : The Working of A Commodity Agreement. London : Mining Journal Books, 1974.
- Gilpin, Robert. US. Power and the Multinational Corporations : The Political Economy of Foreign Direct Investment. New York : Basic Book Inc., 1975.
- Girvan, Norman. Corporate Imperialism : Conflict and Expropriation - Transnational Corporations and Economic Nationalism in the Third World. New York : Monthly Review Press, 1976.
- Golay, Frank H. Underdevelopment and Economic Nationalism in Southeast Asia. Ithaca : Cornell University Press, 1969.
- Goodsell, Charles T. American Corporations and Peruvian Politics. Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1974.
- Hoffmann, Stanley, ed. Contemporary Theory in International Relations. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1960.
- Hoong, Yip Yat. The Development of the Tin Mining Industry of Malaya. Kaula Lumpur : University of Malaya Press, 1969.
- Hymer, Stephen. The International Operations of National Firms : A Study of Direct Foreign Investment. Cambridge : M.I.T. Press, 1976.
- Intarachai, Khoontong. The Impact of Direct Private Foreign Investment of the Industrialization of Thailand. Illinois : University of Illinois, 1974.
- International Tin Council. A Second Technical Conference on Tin. Bangkok, 1969.

Joint CTC/ESCAP Unit on Transnational Corporations. Transnational Corporations and the Distribution of Gains in the Tin Industry of South-east Asia. Bangkok : ESCAP, 1979.

_____. Transnational Corporations in Export - Oriented Primary Commodities : A General Conceptual Framework for Case Studies. Bangkok : ESCAP, 1978.

Keohane, Robert O. and Nye, Joseph S., eds. Transnational Relations and World Politics. 3rd ed. Cambridge Mass. : Harvard University Press, 1973.

Knorr, K.E. Tin Under Control. California : Stanford University Press, 1945.

La Spada, A. Prospects for World Tin Consumption up to 1975. London : International Tin Council, 1971.

Mansbach, Richard W.; Ferguson, Yale; and Lampert, Donald E., eds. The Web of World Politics : Nonstate Actors in the Global System. Englewood Cliff, N.J. : Prentice-Hall, 1976.

Mikesell, Raymond F., et al. Foreign Investment in the Petroleum and Mineral Resources. Baltimore : John Hopkins Press, 1971.

Million Baht Business Information, '80-'81. Bangkok : Pan Siam Communication Co.Ltd., 1980.

Moran, Theodore H. Multinational Corporations and the Politics of Dependence : Copper in Chile. Princeton N.J. : Princeton University Press, 1974.

_____. "The Theory of International Exploitation in Large Natural Resource Investments," In Testing Theories of Economic Imperialism, pp. 163-181. Edited by Rosen, Steven J. and Kurth, James R. London : Lexington Book, 1974.

- Morganthau, Hans J. Politics among Nations : The Struggle for Peace and Power. 4 th ed. New York : Alfred A. Knopf, 1967.
- Muller, R. "The Multinational Corporation and the Underdevelopment of the Third World." In The Political Economy of Development and Underdevelopment. Edited by Wilber. New York : Random House, 1973.
- Owen, Roger and Sutcliffe, Bob, eds. Studies in the Theory of Imperialism. London : Longman, 1972.
- Paul F. Scholla and Associates. Mining Resources and Mining Investment Potential in Thailand. Report to the Private Enterprise Division, May 1965. Bangkok : U.S.O.M., 1965.
- Pinelo, Adalberto J. The Multinational Corporation as a Force in Latin American Politics : A Case Study of the International Petroleum Company in Peru. New York : Praeger Publishers, 1973.
- Prasartset, Suthy. The Impact of Transnational Corporations on Economic Structure of Thailand. Bangkok : Faculty of Economics, Chulalongkorn University, 2525.
- Robertson, W. Report on the World Tin Position with Projections for 1965 and 1970. International Tin Council, 1964.
- Shekarchi, E. The Mineral Industry in Thailand. Bangkok : U.S.O.M./Thailand, 1971.
- Sklar, Richard L. Corporate Power in an African State : The Political Impact of Multinational Mining Companies in Zambia. Berkeley : University of California Press, 1975.

- Smith, David and Wells, Louis. Negotiating Third World Mineral Agreements : Promise as Prologue. Cambridge Massachusetts : Ballinger Publishing Co., 1975.
- Smith, Gordon. The International Tin Agreement : A Reassessment. Houston, Texas : Program of Development Studies, Rice University, 1975.
- Standard & Poor's Register of Corporations, Directors and Executives 1980. Vol. 1 (Corporations). New York : Standard & Poor's Corporation, 1981.
- This is Billiton. The Hague, 1978.
- Tugendhat, Christopher. The Multinationals. Harmondsworth, Middlesex : Penguin Books, 1975.
- Tugwell, Franklin. The Politics of Oil in Venezuela. Stanford, California : Stanford University Press, 1975.
- Turner, Louis. Multinational Companies and the Third World. London : Allen Lane Press, 1974.
- United Nations. Department of Economic and Social Affairs. Multinational Corporations in World Development. New York, 1973.
- _____. Department of Economic and Social Affairs. The Impact of Multinational Corporations on Development and on International Relations. New York, 1974.
- U.S. Bureau of Mines. Mineral Commodity Profiles. Bureau of Mines, U.S. Department of Interior, 1976.
- _____. Mineral Facts and Problems. Bureau of Mines, U.S. Department of Interior, 1970.

- Vernon, Raymond. The Economic and Political Consequences of Multi-national Enterprise : An Anthology. Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1972.
- Vernon, Raymond. Sovereignty at Bay. : The Multinational Spread of U.S. Enterprises. Harmondsworth, Middlesex : Penguin Books, 1973.
- Villamil, José J., ed. Transnational Capitalism and National Development : New Perspective on Dependence. Sussex : The Harvester Press, 1979.
- West, J.M. "The Mineral Industry of Thailand," In The 1965 Bureau of Mines Mineral Yearbook. Department of Interior. Washington D.C., 1967.
- Wilber, ed. The Political Economy of Development and Underdevelopment. New York : Random House, 1973.

B. Articles

- Bank of America. "World Tin Trends 1977-1978." Bangkok Post (Business Weekly) (5 September 1977) : 20.
- Bennett, Douglas C. and Sharpe, Kenneth E. "Agenda Setting and Bargaining Power : The Mexican State versus Transnational Automobile Corporations." World Politics 31 (October 1979) : 57-89.
- Galtung, Johan. "A Structural Theory of Imperialism." Journal of Peace Research (2/1971) : 81-117.
- Griffin, Keith. "Multinational Corporation and Basic Needs Development." Development and Change. 8 (January 1977) : 63-76.

Huntington, Samuel P. "Transnational Organizations in World Politics."

World Politics 25 (April 1973) : 333-368.

"Interview with Kintner." Bangkok Post (18 March 1975) : 8.

Kaufmann, Richard F. "We must guard against unwarranted influence by the Military-Industrial Complex." New York Times Magazine (22 June 1969).

Keohane, Robert O. "Not 'Innocents Abroad': American Multinational Corporations and the United States Government." Comparative Politics 8 (January 1976) : 307-320.

Keohane, Robert O. and Nye, Joseph S. "Transgovernmental Relations and International Organization." World Politics 26 (October 1974).

Leonard, H. Jeffrey. "Multinational Corporations and Politics in Developing Countries." World Politics 32 (April, 1980) : 454-483.

Mining Annual Review (May 1965).

Mining Annual Review (May 1966).

Mining Annual Review (May 1967).

Moran, Theodore H. "Multinational Corporation and Dependency : A Dialogue for Dependencistas and Non-Dependencistas." International Organization 32 (Winter 1978) : 79-100.

Sklar, Richard L. "Postimperialism : A Class Analysis of Multinational Corporate Expansion." Comparative Politics 9 (October 1976) : 75-92.

Streeten, Paul. "Bargaining with Multinationals." World Development
4 (March 1976) : 225-229.

"TEMCO and the Men in Small Boats." Bangkok Post (11 March 1975) : 8.

"TEMCO : To be a Public Firm?" Bangkok Post (16 March 1975) : 3.

"The TEMCO Case - a Summing Up." Bangkok Post (13 March 1975) : 8.

"The TEMCO Controversy." Bangkok Post (9 March 1975) : 11, 13.

C. Other Materials

Bunyarataphan, Wiphawan. "The Role of Multinational Corporations in Thailand's Development." Master of Regional Planning Thesis, Cornell University, 1979.

Gardner, Stephen Louis. "Thailand's Mineral Resources and Economic Development." Ph.D. dissertation, Michigan University of Colorado, 1971.

Phangmuangdee, Jindarah. "Analysis of the United States Tin Disposals." Master's thesis, Faculty of Economics, Thammasat University, 1975.

Sungsidh Piriyarangsan. "Thai Bureaucratic Capitalism, 1932-1960." M.A. Thesis, Faculty of Economics, Thammasat University, 1980.

Tingsabadh, Chitriya. "Price Determination and Bufferstock Stabilization in the Tin Market." Ph.D. Dissertation, Economic Department, University of York, 1980.

Ungphakorn, Puey. "The Economics of Tin Control." Ph.D. Dissertation, University of London, 1949.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ก่อการตั้งบริษัท เอ็มโก้และกรรมการชุดแรกของบริษัท

<u>ผู้ก่อการตั้งบริษัท</u>		<u>กรรมการชุดแรกของบริษัท</u>	
๑. พล.อ.ประภาส จารุเสถียร (ยศขณะนั้น)		๑. พล.อ.ประภาส จารุเสถียร	
๒. นายชาติรี โสภณพนิช		๒. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	
๓. นายสมพันธ์ พิศลยบุตร		๓. นายเจียร วาณิช	
๔. นายไสว ททรัพย์เสริมศรี		๔. นายสมพันธ์ พิศลยบุตร	
๕. นายประยูร วิญญรัตน์		๕. นายชาติรี โสภณพนิช	
๖. นายเจียร วาณิช			
๗. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์			
๘. นายว.อธิ อารีลาสกุล			

รายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทเอ็มโก้ ตั้งแต่วันประชุมตั้งบริษัท ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑

จนถึง วันประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ๒๔ เมษายน ๒๕๑๒

<u>ผู้ถือหุ้น</u>	<u>จำนวนหุ้นที่ถือ</u>	<u>ร้อยละ</u>
๑. บริษัทไสว ประภาส และบุตร จำกัด	๑,๔๐๐	๓๕
๒. นายชาติรี โสภณพนิช	๒๐๐	๕
๓. นายสมพันธ์ พิศลยบุตร	๒๐๐	๕
๔. นายไสว ททรัพย์เสริมศรี	๒๐๐	๕
๕. นายประยูร วิญญรัตน์	๒๐๐	๕
๖. นายเจียร วาณิช	๒๐๐	๕
๗. นาย ว.อธิ อารีลาสกุล	๒๐๐	๕
๘. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	๒๐๐	๕
๙. บริษัทเหมืองแร่บุรพาเศรษฐกิจ โดย พล.อ.ประภาส จารุเสถียร และ นายสมพันธ์ พิศลยบุตร	๔๐๐	๒๐
๑๐. พล.อ.ประภาส จารุเสถียร	๔๐๐	๑๐
	<u>รวม</u>	<u>๑๐๐</u>
	๔,๐๐๐	๑๐๐

ที่มา : กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

รายชื่อผู้ถือหุ้นในบริษัทเหมืองแร่ปุระพา เศรษฐกิจ
เปรียบเทียบกับในบริษัทเอมโก้ ปี ๒๕๑๑ (เฉพาะ
ผู้ถือหุ้นรายสำคัญ)

<u>บริษัทเหมืองแร่ปุระพา</u>				<u>บริษัทเอมโก้</u>			
<u>ผู้ถือหุ้น</u>	<u>จำนวนหุ้น</u>	<u>ร้อยละ</u>		<u>ผู้ถือหุ้น</u>	<u>จำนวนหุ้น</u>	<u>ร้อยละ</u>	
พล.อ.ประภาส จารุเสถียร	๗,๐๑๔	๓๕		พล.อ.ประภาส จารุเสถียร	๑,๘๐๐	๔๕	
นายสมพันธ์ พิศลยบุตร	๑,๔๕๐	๗.๕		นายสมพันธ์ พิศลยบุตร	๒๐๖	๕	
นายไสว ทรัพย์เสริมศรี	๓๗๐	๑.๘		นายไสว ทรัพย์เสริมศรี	๒๐๐	๕	
นายเจียร วาณิช	๑,๐๐๐	๕		นายเจียร วาณิช	๒๐๐	๕	
นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	๖๐	๐.๓		นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	๒๐๐	๕	
จอมพลถนอม กิตติขจร	๕,๗๑๔	๒๘.๖		บริษัทเหมืองแร่ปุระพา	๘๐๐	๒๐	
นายชำนาญ เพ็ญชาติ	๕๗๑	๒.๘		อื่น ๆ	๖๐๐	๑๕	
อื่น ๆ	๓,๗๘๐	๑๘.๘					
รวม	๒๐,๐๐๐	๑๐๐		รวม	๔,๐๐๐	๑๐๐	

รายชื่อคณะกรรมการบริษัทเหมืองแร่ปุระพา เศรษฐกิจ
เปรียบเทียบกับบริษัทเอมโก้ ปี ๒๕๑๑

<u>บริษัทเหมืองแร่ปุระพา</u>		<u>บริษัทเอมโก้</u>	
๑. พล.อ.ประภาส จารุเสถียร		๑. พล.อ.ประภาส จารุเสถียร	
๒. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์		๒. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	
๓. นายเจียร วาณิช		๓. นายเจียร วาณิช	
๔. นายสมพันธ์ พิศลยบุตร		๔. นายสมพันธ์ พิศลยบุตร	
๕. นายไสว ทรัพย์เสริมศรี		๕. นายชาติโร โสภณพณิช	
๖. พล.ท.อัมพร จินตกานนท์			
๗. พ.ต.วีระชาติ อุทยานานนท์			
๘. นายชำนาญ เพ็ญชาติ			

ที่มา : กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

เรื่องรายชื่อประธานบริษัททำเหมืองแร่ในทะเลเดิมของบริษัทเหมืองแร่ปรุพา เมื่อวันที่ ๔ และ ๖ พฤษภาคม ๒๕๐๙ และเรื่องรายชื่อประธานบริษัททำเหมืองแร่ในทะเลใหม่ของบริษัทเหมืองแร่ปรุพา และ บริษัทเอมโก้ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๑

จังหวัด	เรื่องรายชื่อประธานบริษัทเดิมของบริษัทเหมืองแร่ปรุพา		เหมืองแร่ปรุพาค่าขอใหม่		เหมืองแร่ปรุพಾಯอมให้เอมโก้ขอ	
	แปลง	พื้นที่ ไร่-งาน-ตารางวา	แปลง	พื้นที่ ไร่-งาน-ตารางวา	แปลง	พื้นที่ ไร่-งาน-ตารางวา
ภูเก็ต	๔	๒๒,๗๖๑-๐-๒๔	๓	๖,๔๒๖-๓-๗๐	๔	๑๖,๓๓๓-๔-๕๔
พังงา	๓	๕๙,๒๓๐-๑-๐	๓	๓๖,๐๔๑-๒-๐	๕	๒๓,๑๙๙-๒-๐
ตะกั่วป่า	๒	๑๙,๗๓๗-๐-๐	๑	๔,๕๐๐-๐-๐	๔	๑๐,๕๒๕-๐-๐
รวม	๑๐	๑๐๑,๗๒๘-๑-๒๔	๗	๔๖,๙๖๗-๑-๗๐	๑๘	๕๙,๙๕๘-๒-๕๔

ที่มา : กองสัมปทาน กรมทรัพยากรธรณี

ตารางที่ ๑
 แสดงลักษณะการถือหุ้นของบริษัทผู้เป็นสมาชิก บริษัทบิลลิคัน และบริษัทเมืองแพร่พาณิชยกรรม
 ในบริษัทไทยชาร์โก้ บริษัทเทมโก้ และบริษัทเอมโก้ (เฉพาะปี ๒๕๓๓-๒๕๓๔)

หน่วย : พัน

ปี	บริษัทไทยชาร์โก้			บริษัทเทมโก้			บริษัทเอมโก้			
	ผู้ขาดการลงมติผู้ถือหุ้นในประเภท			ครอบครัว			ครอบครัว			
	ผู้เป็นสมาชิก	บิลลิคัน	เมืองแพร่พา	ผู้เป็นสมาชิก	บิลลิคัน	เมืองแพร่พา	ผู้เป็นสมาชิก	บิลลิคัน	เมืองแพร่พา	
๒๕๓๒	๑๒,๖๐๐ (๓๐)	-	๔,๕๐๐ (๓๐)	๒๔,๒๐๐ (๖๐)	-	๑๖,๕๐๐ (๔๐)	-	-	๔,๐๐๐ (๑๐๐)	
๒๕๓๓	๑๒,๖๐๐ (๓๐)	๔,๕๐๐ (๓๐)	-	๒๔,๒๐๐ (๖๐)	๑๖,๕๐๐ (๔๐)	-	๑๐๐	๓,๕๐๐ (๔๕)	๑๐๐ (๑๐๐)	
๒๕๓๔	๔,๐๐๐ (๕๐)	๔,๐๐๐ (๕๐)	-	๒๑,๐๐๐ (๕๐)	๒๐,๕๕๕ (๕๕.๕๕)	๑	๒,๐๐๐ (๕๐)	๒,๐๐๐ (๕๐)	-	
				รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	
				๑๕,๐๐๐ (๑๐๐)	๑๕,๐๐๐ (๑๐๐)	๑๖,๕๐๐ (๑๐๐)	๔๖,๐๐๐ (๑๐๐)	๔๖,๐๐๐ (๑๐๐)	๔๖,๐๐๐ (๑๐๐)	๔,๐๐๐ (๑๐๐)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () คือจำนวนร้อยละของผู้ถือหุ้น

ที่มา : กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๒

แสดงลักษณะการเป็นกรรมการร่วมของบริษัทผู้เป็นคาร์โบด์ บริษัทโกลด์คั้น และบริษัทเหมืองแร่ทองคำเศรษฐกิจ ในบริษัท

ไทยชาร์โก้ บริษัทเหมืองแร่ บริษัทเหมืองแร่ โกลด์คั้น ๒๕๓๑, ๒๕๓๓, ๒๕๓๔

ปี	กรรมการบริษัทไทยชาร์โก้			กรรมการบริษัทเหมืองแร่			กรรมการบริษัทโกลด์คั้น		
	ผู้เป็นคาร์โบด์	โกลด์คั้น	เหมืองแร่ทองคำ	ผู้เป็นคาร์โบด์	โกลด์คั้น	เหมืองแร่ทองคำ	ผู้เป็นคาร์โบด์	โกลด์คั้น	เหมืองแร่ทองคำ
๒๕๓๑	แมคแนร์ เนลสัน บอคเคน บอยล์ กิลโลเวย์	-	สมพันธ์ ไสว ชัยพร วีระชาติ	พราสเช่ เนลสัน บอคเคน ชาเลเนียส กิลโลเวย์	-	ประภาส สมพันธ์ ไสว ประสิทธิ์ ชานาญ	-	-	ประภาส สมพันธ์ เจียว ประสิทธิ์ ชาติศรี
๒๕๓๓	แมคแนร์ เนลสัน บอคเคน กิลโลเวย์ เบอร์กอยน์	เทอร์ไวท แวนชาอุส แวนรุน วิทมน์	-	พราสเช่ เนลสัน บอคเคน ชาเลเนียส กิลโลเวย์ รอว์ลิงส์	เทอร์ไวท แวนชาอุส แวนรุน วิทมน์ โกรนคิงส์	-	พราสเช่	เทอร์ไวท ชาสเค็ค แวนรุน วิทมน์ ออปโฮเซน	-
๒๕๓๔	พราสเช่ เนลสัน เบอร์กอยน์ อาเบอร์ธ	เทอร์ไวท แวนชาอุส แวนรุน วิทมน์	-	เรคเคิรม์ สตีเฟนสัน เนลสัน อาเบอร์ธ	เคอเฟเป็น แวนรุน แวนชาอุส โกรนคิงส์	-	เรคเคิรม์ เนลสัน สตีเฟนสัน อาเบอร์ธ	เคอเฟเป็น แวนชาอุส แวนรุน โกรนคิงส์	-

ที่มา : กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๓
การเปลี่ยนแปลงการถือหุ้นของคู่ถือหุ้นของบริษัทเหมืองแร่ปทุมพรพิสัย จำกัด

วัน เดือน ปี	รายชื่อผู้ถือหุ้น	วิธีการได้มา	จำนวนหุ้น	ร้อยละ
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๗	๑. จอมพลถนอม กิตติขจร	๑. จองหุ้น ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๐๐	๔,๐๐๐	๔๗.๕
	๒. พลเอกถนอม กิตติขจร	๒. รับโอนจากองค์การเหมืองแร่ (อก.มร.) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๔	๕๐๐	
	๓. พลเอกประภาส จารุเสถียร	๑. จองหุ้น ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๐๐	๒,๕๐๐	
	๔. อื่น ๆ (๑๕ คน)	๒. รับโอนจาก อก.มร. ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๔	๓,๐๐๐	
		จองหุ้น ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๐๐	๕๐๐	๑๕.๐
		จองหุ้น รับโอน	๗,๐๐๐	๒.๕
			รวม ๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐
๑ ธันวาคม ๒๕๐๘	๑. พลเอกถนอม กิตติขจร	๑. จองหุ้น	๒,๕๐๐	๑๕.๐
	๒. พลเอกประภาส จารุเสถียร	๒. รับโอนจาก อก.มร.	๓,๐๐๐	
	๓. กระทรวงการคลัง	จองหุ้น	๕๐๐	
	๔. อื่น ๆ (๑๒ คน)	รับโอนจากหุ้นของจอมพลถนอม กิตติขจร ม.๑๗ ยึดเข้าเป็นของรัฐ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๗	๕,๕๐๐	
		จองหุ้น รับโอน	๗,๐๐๐	๒.๕
			รวม ๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

การเปลี่ยนแปลงการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายสำคัญของบริษัทเหมืองแร่ทองคำเศรษฐกิจ จำกัด

วัน เดือน ปี	รายชื่อถือหุ้น	วิธีการได้มา	จำนวนหุ้น	ร้อยละ
๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	๑. จอมพลถนอม กิตติขจร	๑. จองหุ้น ๒. รับโอนจาก อภ.บร.	๒,๕๐๐ ๕๐๐	
	๒. พลเอกประภาส จารุเสถียร	๓. รับโอนจากกระทรวงการคลัง (หุ้นของจอมพล สฤษดิ์) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๐	๒,๗๕๔	๕.๗๕๔
	๓. นายชำนาญ เทัญชาติ (บุตรเขย จอมพลถนอม)	๑. จองหุ้น ๒. รับโอนจากกระทรวงการคลัง (หุ้นของจอมพล สฤษดิ์) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๐	๕๐๐ ๖,๕๕๔	๓๕.๖
	๔. อื่น ๆ (๑๔ คน)	๑. รับโอนจาก ม.ล.ปิ่นโท มาลากุล ตั้งแต่ วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๐ ๒. รับโอนจากกระทรวงการคลัง (หุ้นของจอมพล สฤษดิ์) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๐	๓๐๐ ๒๗๕	๓๕.๐
		จองหุ้น รับโอน	๖,๗๐๐	๓๓.๕
			รวม ๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐
๒๔ เมษายน ๒๕๕๒	๑. จอมพลถนอม กิตติขจร	๑. ในนามบริษัทกลดสุข จำกัด ๒. ช้อนตนเอง	๕,๕๐๐ ๒๑๔	
	๒. พลเอกประภาส จารุเสถียร	๑. ในนามบริษัทไฮส ประภาส และบุตร จำกัด (โอนจากช้อนตนเอง ๖,๕๕๔ หุ้น และรับโอน จาก พ.ศ. วีระชาติ อุทยานนท์ อีก ๒,๐๐๐ หุ้น) ๒,๐๐๐ ๒. ช้อนตนเอง	๖,๕๕๔ ๕๐๐	๒๕.๖
	๓. นายชำนาญ เทัญชาติ ๔. อื่น ๆ (๑๗ คน)	รับโอน จองหุ้น รับโอน	๕๗๕ ๕,๗๐๐	๒๕.๕
			รวม ๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

การเปลี่ยนแปลงการถือครองผู้ถือหุ้นรายสำคัญของบริษัทเหมืองแร่ทองคำประเทศไทย จำกัด

วัน เดือน ปี	รายชื่อผู้ถือหุ้น	วิธีการโอน	จำนวนหุ้น	ร้อยละ	
๑๗ มีนาคม ๒๕๑๔	๑. จอมพลถนอม กิตติขจร	๑. ในนามบริษัททกลสูญ จำกัด	๔,๕๐๐	๒๔.๖	
	๒. จอมพลประภาส จารุเสถียร	๒. ชื่อตนเอง	๒๑๔		
	๓. นายชำนาญ เกตุชาติ	๑. ในนามบริษัทโสภา ประภาส และบุตร จำกัด	๔,๕๐๔		
	๔. อื่น ๆ (๑๔ คน)	๒. ชื่อตนเอง	๕๕๐		
		รับโอน ของหุ้น รัฐบาล	๕๗๑		
๑๑ เมษายน ๒๕๒๓	๑. จอมพลถนอม กิตติขจร	ในนามบริษัททกลสูญ จำกัด	๔,๕๐๐	๒๗.๕	
	๒. จอมพลประภาส จารุเสถียร	ในนามบริษัทโสภา ประภาส และบุตร จำกัด	๔,๕๑๔		
	๓. นายชำนาญ เกตุชาติ	๑. ในนามบริษัทชำนาญ จำกัด	๕๖๐		
	๔. กระทรวงการคลัง	๒. ชื่อตนเอง	๑๑		
		๑. รัฐบาล	๕๗๑		
	๑. จอมพลถนอม กิตติขจร	ในนามบริษัททกลสูญ จำกัด	๔,๕๐๐	๒๗.๕	
	๒. จอมพลประภาส จารุเสถียร	ในนามบริษัทโสภา ประภาส และบุตร จำกัด	๔,๕๑๔		
	๓. นายชำนาญ เกตุชาติ	๑. ในนามบริษัทชำนาญ จำกัด	๕๖๐		
	๔. กระทรวงการคลัง	๒. ชื่อตนเอง	๑๑		
		๑. รัฐบาล	๕๗๑		
	๑. อื่น ๆ (๒๑ คน)	รับโอน ของหุ้น รัฐบาล	๕,๗๑๐	๒๓.๕	
	๒. อื่น ๆ (๒๑ คน)	รับโอน	๕,๗๑๐		
	รวม		๒๐,๐๐๐		๑๐๐.๐
	รวม		๒๐,๐๐๐		๑๐๐.๐
	รวม		๒๐,๐๐๐		๑๐๐.๐

หมายเหตุ : ผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ ที่นำสนใจ ได้แก่ นายสงวน จันทร์สา (น้องชายค้ำพองของจอมพลถนอม) พลเอกจิตติ นาวีเสถียร พลโทอิมพร จินตกานนท์ พลโทวรรณ ศศิประภา พลโทวิรัช เพชรโสม ชิตพันธ์ พลตรีละม้าย อุทยานานนท์ พล.ต.ท.ส.ส.วีระชัย กฤษศิริ เป็นต้น

ที่มา : กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

รายชื่อคณะกรรมการ อมท.ชุดแรก

ตามประกาศแต่งตั้งของสำนักนายกรัฐมนตรี ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๔

<u>คณะกรรมการ อมท.</u>		<u>หน้าที่ประจำ</u>	<u>ตำแหน่งใน อมท.</u>
๑. นายดำริ	น้อยมณี	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	ประธานกรรมการ
๒. นายสอาด	ปายะนันท์	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการ
๓. นายกฤษ	สมบัติศิริ	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๔. นายสุนทร	เสถียรไทย	อธิบดีกรมธนารักษ์	"
๕. นายสมภพ	โหดระกิตย์	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	"
๖. พล.ร.อ.เจนิยน	รุจิพันธ์	รองผู้บัญชาการทหารเรือ	"
๗. ม.จ.พิริยดิศ	ติศกุล	ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรม	"
๘. นายดำรา	อมาตย์กุล	นายช่างใหญ่ กระทรวงอุตสาหกรรม	"
๙. พล.ต.ต.จักร	ลักษณะบุญส่ง	ผู้บังคับการตำรวจน้ำ	"

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกรรณชญา พูนพิช เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙
ที่จังหวัดกรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) จากคณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา ๒๕๒๐ เข้าศึกษาต่อในสาขาวิชา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา ๒๕๒๑.

